

Ο πολυγραφότατος και ενεργητικότετος Πανεπιστημιακός, ασχολείται στην συγκεκριμένη μελέτη του με τις σχέσεις του υπουργού επί των εξωτερικών στην περίοδο 1956 -1963 Ε. Αβέρωφ και του διπλωμάτη Γιώργου Σεφεριάδη. Μια σχέση που ξεκίνησε από το επίπεδο ειλικρινούς φιλίας, αλλά εξελίχθηκε σε μόνιμη ψυχρότητα.

Αιτία η εμπλοκή και των δύο με πολύ υπεύθυνες θέσεις στο περίφημο Κυπριακό θέμα το οποίο έφθασε στην κορύφωσή του τον Δεκέμβριο του '58 με την συμφωνία της Ζυρίχης και την ακολουθούμενη, τον Γενάρη του '59, συμφωνία του Λονδίνου.

Για να ξεκινήσουμε με την είδηση ή καλύτερα το συμπέρασμα από την ανάγνωση, ο διπλωμάτης είχε πολλούς λόγους να είναι πικραμένος, απογοητευμένος και γιατί όχι προδομένος από την συμπεριφορά του προϊσταμένου του, υπουργού.

Το σημαντικότερο όμως, πέρα από την συναισθηματική κατάσταση του διπλωμάτη, είναι το γεγονός, ότι οι τοποθετήσεις του, που αγνοήθηκαν θέτοντας και τον ίδιο άκομψα στο περιθώριο, ήταν οι, σε καθαρά πολιτικό – εθνικό επίπεδο, ενδεδειγμένες και ότι υπογράφηκε, εφαρμόστηκε στο Λονδίνο δεν ήταν παρά το προοίμιο της διχοτόμησης, που συνέβη το '74, γεγονός που εν πολλοίς ο Σεφεριάδης είχε προβλέψει.

Λειτουργώντας με στόχο, τη συνοχή και το καλό του τόπου του, ο Σεφεριάδης όχι μόνο ουδέποτε δημοσιοποίησε την διαφωνία του, αλλά συνέβη και το αντίστροφο, έτσι ώστε να κατηγορηθεί μεσούσης της δικτατορίας, τον Μάρτιο του '69, από την εφημερίδα «Εστία», ως «ένθερμος Εαμίτης», «Εαμοσλαύος» και ότι «δια να πάρει το Νόμπελ, επώλησεν την Κύπρον εις την Ζυρίχην»

Πέρα από ιστορικά ανυπόστατος, αυτός ο απαράδεκτος ισχυρισμός, διότι στην Ζυρίχη δεν παρίστατο καν, έχοντας άκομψα ήδη τοποθετηθεί στο περιθώριο, είναι και ανόητο να πιστεύει κανείς, ότι πουλά την Κύπρο το '58 για να πάρει το Νομπέλ το '63, όντας ήδη από το '62 συνταξιούχος.

Το πολιτικό παιχνίδι ήταν τραχύ εκείνη την περίοδο. Δεν μπορεί να υπάρξει αμφιβολία για τις πιέσεις που ασκούσαν στην κυβέρνηση Καραμανλή να κλείσει το Κυπριακό. Πιέσεις όχι μόνον από τα ανάκτορα και τις Η.Π.Α., αλλά και από την λαϊκή επιθυμία. Ταυτόχρονα η έκρηξη του ένοπλου αγώνα στο νησί, η εξορία του Μακάριου και πάνω απ' όλα η κινητοποίηση της Τουρκίας που φρόντισε κατά πάγια συνήθειά της, η πολιτική του Ην. Βασιλείου, είχαν σπρώξει τα πράγματα στα άκρα.

Ο Σεφεριάδης, διπλωμάτης καριέρας, ενημερωμένος και σοβαρός, είχε κάμει δυο «λάθη». Μετά από πολυήμερες επισκέψεις στην Κύπρο είχε υποπέσει στο σφάλμα να αγαπήσει τον τόπο και τον λαό, ενώ αντίστοιχα συναισθήματα έτρεφε και για τον Μακάριο, με το οποίο ανέπτυξε μια ειλικρινή φιλία, πέραν της διπλωματικής σχέσης του. Και για τα δυο στο μέλλον θα κατηγορηθεί.

Ατυχώς, στο τραχύ αυτό παιχνίδι μιας σκακιάρας όπου η Ελλάδα, εκ των πραγμάτων, δύσκολα θα μπορούσε να έχει ισχυρή θέση, τα καιρία πόστα από πλευράς μας κατείχαν λειτουργοί που δεν είχαν την δύναμη, την πρόθεση, ή την επιθυμία να αντιταχθούν σε πολιτικές επιζήμιες.

Με την παραίτηση του Σπύρου Θεοτόκη, τα πρόσωπα που ανέλαβαν να διαχειριστούν το Κυπριακό, είχαν τις ίδιες απόψεις. Ο Έλληνας γενικός πρόξενος στη Λευκωσία, Άγγελος Βλάχος, για τον οποίο ο Σεφέρης υποψιαζόταν συμπαιγνία με τους Άγγλους, ο πρέσβης στην Άγκυρα Γεώργιος Πεσμαζόγλου και ασφαλώς ο πολιτικός τους προϊστάμενος Ε. Αβέρωφ.

Ο συγγραφέας δεν αργεί να τεκμηριώσει το συμπέρασμα (σ.48), πως: «η ηγεσία του

ελληνικού υπουργείου Εξωτερικών συζητούσε για λύση του Κυπριακού χωρίς να λαμβάνει υπόψη της τη βασικότερη παράμετρο του ζητήματος: Του ίδιους του Κυπρίου».

Ξεκαθαρίζει επίσης και τη θέση του τότε Έλληνα πρωθυπουργού, του Κων/νου Καραμανλή, (σ.54), που *«ούτε ήθελε ούτε έπρεπε να γνωρίζει λεπτομέρειες και άφησε τις πρωτοβουλίες στο Κυπριακό στον Ευάγγελο Αβέρωφ»* .

Το ημερολόγιο που κρατούσε ο Σεφεριάδης βρίθει πάσης φύσεως πληροφοριών, από μύχιες κρίσεις για συναδέλφους του: *«Μόστρας – πατικωμένος ψύλλος»* (σ.77), την άποψή του για τον Μακάριο: *«...πρώτης τάξεως, ξεκάθαρο μυαλό, ζυγισμένο, φρόνιμο ο άνθρωπος που σκέπτεται προτού μιλήσει»* , αλλά και την εμπάθεια του Κ. Τσάτσου για τον Μακάριο (σ.129) ή ακόμα και για την στάση του Durrell.

Εντυφώνοντας στα απομνημονεύματα των πρωταγωνιστών ο Γ.Γ. , αποκαλύπτει ότι Αβέρωφ και Βλάχος προωθούσαν την ιδέα της παραχώρησης Τουρκικής βάσης στην Κύπρο εν αγνοία της ελληνικής και κυπριακής πολιτικής ηγεσίας (σ.118), αλλά και την εμμονική προσπάθεια του Βλάχου να κατασκευάσει μια πολύ αρνητική εικόνα του Μακαρίου (σ.121).

Σιγά - σιγά πλάθεται ένας συνασπισμός Αβέρωφ, Τσάτσου, Πεσμαζόγλου, Μπίτσιου, Βλάχου που κρατούν εκτός ενημερώσεων τον Σεφεριάδη. Όλοι τους στα απομνημονεύματα δεν κρύβουν τις επιφυλάξεις ή ακόμα και την αντιπάθειά τους στα πρόσωπα του Σεφεριάδη και του Μακαρίου (σ.142).

Σπαραχτικό το γράμμα που έστειλε ο πρέσβης στον φίλο του Γ.Π. Σαββίδη: *«Είναι αλήθεια φοβερό να σκέπτεται κανείς πως σήμερα υπάρχει μια μηχανή που λειτουργεί ανενόχλητα για να αλλάξει 400.000 ανθρώπους και να τους κάνει μπάσταρδους»* . (σ.144)

Ιδιαίτερη μνεία γίνεται για τις επιστολές που αντηλλάγησαν μεταξύ Σεφεριάδη και Αβέρωφ, από τα Χριστούγεννα του '58 και μετά. Στο σκηνικό εμπλέκεται και ο Τσάτσος, καθώς και η Μαρώ η οποία μεταφέρει επιστολή του στο Παρίσι με αποδέκτη τον Αβέρωφ με αποτέλεσμα να δοκιμαστούν και οι ενδοοικογενειακές σχέσεις, καθώς η σύζυγος του Κ. Τσάτσου η Ιωάννα, ήταν αδελφή του Σεφεριάδη.

Το δράμα κορυφώνεται στο Λονδίνο, όπου ο συγγραφέας περιγράφει τόσο τον ωμό εκβιασμό απέναντι στον Μακάριο. «*Εάν δεν υπογράψετε, να ξεχάσετε ότι υπάρχει Ελλάς για σας: το αίμα εφ' υμών και αι θυσίαι εφ' υμών*» του
είπε με έντονο ύφος ο Αβέρωφ (σ.232).

Η ψυχρότητα με τον Αβέρωφ παρέμεινε έως τέλους εξαιτίας του Κυπριακού, ενώ ο Σεφεριάδης ένιωθε ότι οι εξελίξεις τον δικαίωναν. Ευτυχώς για αυτόν τον Ιούλιο του '74, δεν ήταν πια εν ζωή. Είχε εγκαταλείψει τα εγκόσμια τον Σεπτέμβριο του '71. Εννιά χρόνια νωρίτερα είχε εγκαταλείψει και το διπλωματικό σώμα. Ίσως να μην είναι τυχαίο πως όλοι οι συνασπισμένοι ενάντια στις ιδέες του διέγραψαν, στη συνέχεια, λαμπρές καριέρες.

Και ασφαλώς δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι δεν απάντησε στο συγχαρητήριο μήνυμα του Αβέρωφ μετά την είδηση της απονομής του νομπέλ. Ο Σεφεριάδης είχε γίνει Σεφέρης.